

Biodiversitet og natur: Styrk driften og den politiske forankring

Det grønne fagområde er i orkanens øje. Mange efterspørger natur, og alle mener noget om, hvordan bynatur og biodiversitet skal prioriteres. Så der er brug for en klar, politisk forankret strategi og en stærk drift.

Af formand Jon Pape, Park- og Naturforvalterne

De grønne fagfolk i kommunerne – park- og naturforvalterne – oplever i disse år en kæmpe interesse for deres arbejde. Der er en stærk dagsorden om mere bynatur, biodiversitet og flere rekreative muligheder. Det betyder, at borgere, interesseorganisationer og politiske beslutningstagere alle har meninger om, hvordan det grønne skal driftes, og hvordan naturen i byerne og det åbne land skal se ud. COVID-19 har forstærket denne tendens og ovenikøbet slidt voldsomt på både parker og natur samt flere steder skabt konflikter mellem de mange anvendelser.

Efterspørgslen er selvfølgelig superpositiv, men stiller samtidig store krav til viden, formidling og ressourcer. Klare politiske prioriteringer er en forudsætning for park- og naturforvalternes arbejde, hvad enten det handler om troværdig dialog med borgerne eller løsning af driftsopgaverne. Det er

afgørende, at fagfolkene har en retning og – ikke mindst – har opbakning til at give biodiversiteten plads og lade naturen trives.

Som et billede på dilemmaerne oplever mange fagfolk, at borgerne nu klager over, at græsset bliver slået. I modsætning til tidligere, hvor klagerne kom, hvis græsset IKKE var blevet slået. En af udfordringerne er, at græsset SKAL slås med mellemrum, hvis biodiversiteten skal trives. Desuden er det svært at spille bold på en blomstereng, og især byens grønne områder skal både rumme biodiversitet, men også friluftsliv og meget mere. Der skal selvfølgelig være plads til det hele – forskellige typer af bynatur kan noget forskelligt. Udfordringen er at få ambitionerne omsat til praktiske løsninger. Mere bynatur og biodiversitet vender op og ned på borgernes forestillinger om, hvordan et grønt område skal

se ud og fungere. Og det kræver nye driftsformer, nye maskiner og ny viden.

Kamp om arealerne

En rammebetingelse for arbejdet er, at der er stor efterspørgsel på arealer både i byerne og det åbne land. Byfortætning, udlæg til energianlæg og infrastruktur kommer til at optage plads i de kommende år. Risikoen er, at biodiversitet, natur og bynatur nedprioriteres i dette spil. Hvilket understreger behovet for retning og prioritering af det grønne område. Så vi sikrer, at udviklingen sker planlagt og velovervejet – og ikke løber bynaturen over ende. Det er afgørende, at kommuneplanen forholder sig til disse spørgsmål. Og planloven bør ses efter i sømmene, så den bedre kan understøtte biodiversitet som formål for bestemmelser.

Pejlemærker for bynatur, biodiversitet og arealanvendelse

✓ Kan der spares penge, når naturen passer vel sig selv?

Nej. Alt tyder på, at naturen ikke koster mindre end traditionelle grønne løsninger, når vi opererer i byen med de mange hensyn, som der altid vil være. Renholdelsen kan for eksempel ikke undværes. Der skal foretages løbende naturpleje, hvis naturværdierne skal bevares og udvikles. Ellers risikerer mange af arealerne at gro til. Og der vil fortsat være behov for at skabe tilgængelighed for dårligt gående, bænke til at hvile sig på osv. Desuden kræver bynaturen investeringer i form af nye metoder, maskiner m.m. Også i det åbne land er det vigtigt ikke at glemme, at naturen ikke er uden omkostninger. Måske når vi ser bort fra de urørte skove. Men hvis der kommer mennesker i naturen, vil der altid være omkostninger til drift.

✓ **Der er brug for kompetenceudvikling.** Der er meget viden hos park- og naturforvaltere, landskabsarkitekter, skov- og landskabsingeniører, anlægsgartnere og andre fagprofessionelle. Giv dem tillid og ressourcer til at udvikle løsninger – meget gerne tværfagligt – og sæt ressourcer af til kompetenceudvikling. Det handler dels om ejerskab til de politiske prioriteringer og dels om de praktiske løsninger og viden om biodiversitet. Giv plads til at fejle, fordi der endnu ikke findes en manual til de nye metoder.

✓ **Biomasse som ressource.** Drift af natur i byen og det åbne land resulterer i en del biomasse især i form af græsafklip eller hø, som i praksis viser sig at være meget vanskeligt og dyrt at komme af med. I stedet for at se biomasse som affald, bør den bruges som en ressource i produktion af kompost eller biogas. Dette er en problemstilling, som kalder på løsninger.

✓ Sæt fokus på borgerkontakten.

Eksemplet med græssets højde viser, hvor forskelligartede holdninger der er til biodiversitet og bynatur. De holdninger møder de grønne fagfolk, derfor skal de rustes til at informere og formidle om ændringer og prioriteringer i arealanvendelsen og driften.

✓ **Forankring på tværs.** Det grønne område har mange kvaliteter og kan løfte mange funktioner. Ud over biodiversitet kan det grønne jo fortsat understøtte og styrke friluftsliv, sundhed, kultur og meget mere. Det er vigtigt at give plads til en udveksling af viden på tværs af afdelinger, forvaltninger, kommunegrænser og ikke mindst fagligheder.

Borgerne og politikerne skal på banen

Det er desuden helt afgørende, at kommunalpolitikkerne forholder sig strategisk til byens (kommunale) grønne områder. Hvad ønsker de, hvordan vil de prioritere, og hvordan skal balancen være mellem funktionerne i byens parker og grønne områder? Friluftsliv og boldspil skal der fortsat være plads til. Kulturhistorien er også gemt i mange parker – hvordan tager vi vare på den og samtidig giver mere plads til naturen? Naturen opleves af mange som rodet at se på. Kan vi vænne os til, at græsset gror langt, og 'ukrudt' får mere plads i bybilledet? Giver det mening, at vi anlægger natur i byen? Er den smule biodiversitet, som vi kan skabe i byens mindre grønne områder værd at arbejde for? Kan der blive tale om rigtig natur, eller vil det blive en dårlig og

kunstig erstatning for den ægte vare? Det er blot nogle af de spørgsmål og dilemmaer, som skal på dagsordenen. I det åbne land er der flere aktører, som bør forholde sig til, hvordan formålet og driften af skove, naturområder, slotshaver m.m. skal tilrettelægges. Mange af problemstillingerne er de samme, selv om flere af anvendelserne er forskellige. Men behovet for en klar prioritering er den samme.

Plan og strategi

Den gode nyhed er, at mange kommuner arbejder med politikker og strategier på området. Titler som Natur- og friluftspolitik, Træstrategi og Friluftstrategi er ikke ukendte prioriteringsværktøjer i kommunerne. Og mange kommuner har en målsætning om at give naturen bedre plads i byerne – eller i det mindste skal der ikke blive mindre af den.

Det er efterhånden slået fast, at naturen skaber værdi i byerne både økonomisk, rekreativt og sundhedsmæssigt, at den fremmer biodiversitet og kan hjælpe med at sikre os mod vandmasserne, når klimaet forandrer sig.

Vi ser også gode eksempler på, at byråd sætter tid af til temadrøftelser af området. Kommuner, der ikke har fået sat strategi og prioriteringer på skinner, kan hente inspiration hos de kommuner, som er nået længere i processen. Miljøministeriets dyst om at blive 'Danmarks vildeste kommune' er et godt nationalt signal om, at området skal prioriteres. En dyst alle 98 kommuner har valgt at deltage i.

Udgangspunktet er som sådan rimeligt godt. Men jeg vil fremhæve et par pejlemærker for arbejdet med bynatur, biodiversitet og arealanvendelse. Se boksen ovenfor.